

**FONS PEP VENTURA (1817-1875)
FITXA DE DESCRIPCIÓ DEL FONS**

1. Àrea d'identificació

1.1. Codi de referència

CAT CEDOC 3.5.

1.2. Nivell de descripció

Fons.

1.3. Títol

Fons Pep Ventura.

1.4. Data/es

1817-1875.

1.5. Volum i suport

3 capses, 584 partitures autògrafes.

2. Àrea de context

2.1. Nom del/s productor/s

Ventura, Pep (1817-1875).

Una altra forma del nom: Josep Maria Ventura Casas, Pep de la tenora.

Ventura i Llandrich, Benet (1858-1890).

Una altra forma del nom: fill d'en Pep Ventura, Benet Ventura.

2.2. Història del/s productor/s

Pep Ventura va néixer a Alcalá Real (Jaén) el 1817 i morí a Figueres el 1875. Es féu famós per l'impuls que donà a la composició de la sardana llarga.

El 1830 anà a Figueres a fer d'aprenent de sastre amb Joan Llandrich, el qual també l'inicià en els estudis de música, per a la qual manifestà un talent excepcional. Pep Ventura, a més, fou l'impulsor de la introducció de la tenora en la cobla, nou instrument solista creat per Andreu Toron de Perpinyà, que substituïa l'antiga xeremia tenor.

Aquest nou instrument li va permetre crear sardanes llargues, la qual cosa va afavorir el desenvolupament d'aquesta forma musical.

D'aquesta manera Pep Ventura va esdevenir una figura de renom en l'àmbit musical figuerenc, com a compositor i com a intèrpret.

Benet Ventura i Llandrich va néixer a Figueres l'any 1858, fill únic després de vint-i-un anys de matrimoni entre Pep Ventura i Maria Llandrich (filla de l'Escala). Als sis anys quedà orfe de mare i quan en tenia disset es morí el seu pare. Des de jovenet fins a la seva mort formà part de la seva cobla, la Cobla d'en Pep, que més endavant va adoptar el nom d'Antiga Pep. També fou director del Cor de l'Erato. El dia 5 d'agost de 1890 va tenir un desmai tocant al poble de la Selva de Mar. Cinc setmanes més tard va morir a Figueres víctima d'una tuberculosi hereditària.

La seva obra més destacada és una sardana en homenatge al seu pare: *Un record a mon pare*.

2.3. Història arxivística

L'any 1875 va morir Pep Ventura i els manuscrits passaren al seu fill Benet. El 1890 morí Benet Ventura i els manuscrits de tos dos passaren a Dalmau Presas, editor de Figueres. En un moment determinat, Dalmau Presas deixà tots els manuscrits a Josep Puig Pujades, escriptor i polític nascut a Figueres, el qual confià les partitures a l'Orfeó. Segons la documentació conservada a l'Arxiu de l'Orfeó Català, el 1928 les partitures ja eren a la Biblioteca de l'Orfeó.

2.4. Dades sobre l'ingrés

Ingrés realitzat per Josep Puig Pujades entre 1900-1928 aproximadament.

3. Àrea de contingut i estructura

3.1. Abast i contingut

El Fons Pep Ventura consta en la seva majoria de sardanes per a instruments de música de cobla.

La gran majoria d'aquestes sardanes tenen un títol propi; entre les més destacades hi ha: *Per tu ploro* o *Toc d'oració...* Però també s'hi troba un nombre destacat de composicions de les quals el títol aporta informació sobre els instruments que la configuren, per exemple: *Sardana llarga de cornetines, de tenores, de baixos, de castanyoles, de fiscorn, de flabiol, de tibles*, o fins i tot "otra" o "idem" són utilitzats per designar sardanes.

Hi destaca la utilització del títol *Sardana llarga*, que hi apareix fins a 26 vegades.

També hi ha 3 sardanes sobre motius operístics (*La traviata, El barbero de Sevilla* i *Faust*).

Igualment, unes quantes obres destinades a l'orquestra de música popular, com *xotis* (15) i *valsos* (10), *balls* (8) i *havaneres* (5) i peces de música sacra per a instruments de cobla (3): un *Miserere*, un *Te Deum* i una *Missa*. També hi ha alguna obra de música coral (per exemple: *Un esmolet vell*).

Pel que fa l'autoria de les obres, totes les del fons menys una són escrites per Pep Ventura o atribuïdes a la seva persona. (De l'única obra que no és seva, se'n desconeix l'autor, tot i que no es descarta que pugui ser el mateix Pep Ventura.)

Pel que fa a la datació de les obres, només 2 sardanes porten una data concreta: 1908 i 1906, la resta s'ha considerat que foren compostes en el període 1800-1900.

Pel que fa a les composicions de Benet, s'hi troben principalment sardanes, totes amb el títol corresponent. També algunes danses (xotis, americanes...) i poques composicions religioses (2 misses, per exemple).

Pel que fa a l'autoria, la majoria d'obres estan signades per ell mateix o se li han atribuït per la similitud de l'escriptura. Tot i que també hi ha presència d'obres d'altres autors arranjades pel mateix Benet. Hi ha molt poques obres anònimes.

Pel que fa a la datació, la majoria d'obres comprenen un període de temps relativament curt: 1878-1890, i la gran majoria estan datades.

3.2. Sistema d'organització

El fons es troba organitzat en 3 capsos d'arxiu seguint una ordenació numèrica tal com va arribar en el moment de l'ingrés.

4. Àrea de condicions d'accés i ús

4.1. Condicions d'accés

Accés lliure.

4.2. Condicions de reproducció

Es podran reproduir totes les obres que siguin de domini públic o estiguin exhaurides. La reproducció de les obres que no pertanyin al domini públic, només serà possible per a ús privat del sol·licitant i exclusivament amb fins d'investigació, tot respectant la legislació vigent de la Llei de propietat intel·lectual.

4.4. Característiques físiques i requeriments tècnics

Moltes de les partitures són esborranys que l'autor realitzava abans d'escriure les partitures individuals per a cada instrument.

L'estat de conservació del fons és bo. Només un 6% de les partitures s'ha considerat que estan en un estat regular, per marges arrugats, taques de foxing o tinta àcida. Només una partitura s'ha considerat que es troba en un estat de conservació dolent (registre 155) a causa de la fragilitat del paper i els marges superiors molt danyats.

4.5. Instruments de descripció (RE)

Inventari inicial realitzat per personal del Centre.

5. Àrea de documentació relacionada

5.3. Documentació relacionada (RE)

Es conserven manuscrits i documentació del compositor a l'Arxiu Històric Municipal de Figueres, a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà i també a la Seu de la Societat General d'Autors i Editors de Barcelona. També se'n troba documentació al Fons de Salvador Raurich de la Biblioteca de Catalunya.

5.4. Bibliografia (OP)

AYATS, Jaume [et al.]. *Pep Ventura abans del mite quan la sardana era un ball de moda*. Figueres: Consorci del Museu de l'Empordà, 2010. 179 p.

Viquipèdia.. *Pep Ventura*. [en línia]. Viquipèdia: 9 de març 2013 [Consulta: 11 de desembre de 2013]. Disponible a:

< http://ca.wikipedia.org/wiki/Josep_Maria_Ventura_i_Casas >

Diccionario de la música española e hispanoamericana. Madrid: Sociedad General de Autores y Editores, 2002. Vol 10. ISBN:84-8048-313-X

Gran enciclopèdia de la música. Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana, 2003. Vol 8. ISBN volum 8, p: 84-412-0204-0

Ventura i Llandrich, Benet. [en línia]. Músics per la Cobla. [Consulta: 17 de desembre de 2013]. Disponible a: <

http://www.musicsperlacobla.com/compositor.php?autor_id=553 >

7. Àrea de control de la descripció

7.1. Autoria i data/es (OB)

Descripció realitzada per Marta Grassot l'1 d'octubre de 2012.

7.2. Fonts (OB)

AYATS, Jaume [et. al]. *Pep Ventura abans del mite quan la sardana era un ball de moda*. Figueres: Consorci del Museu de l'Empordà, 2010. 179 p.

COSTAL I FORNELLS, Anna. *Pep Ventura: moda, sàtira i revolució*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Musicologia. 2008. Treball d'investigació

Gran enciclopèdia de la música. Vol. 8, (1a ed). Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2003.

7.3. Regles o convencions (OP)

NODAC. Norma de Descripció Arxivística de Catalunya.

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ